

Complexnummer: 518944

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

St.Joseph kerkcomplex

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

518945, 518946

Woonplaats

Breda

Gemeente

Breda

Provincie

Noord-Brabant

Hoofdadres van hoofdobject

Waterstraat 5, 4811 WZ Breda

Complexomschrijving

Inleiding

Complex van de voormalige SCHUILKERK "St. Joseph" oorspronkelijk uit ca. 1640 met een voorgevel in Waterstaatsclassicisme uit ca. 1850, nu horecagelegenheid.

Het complex, gelegen in de oude stadskern midden in de straatwand aan de oostkant van de lintbebouwde Waterstraat, bestaat uit twee onderdelen: kerk (I) en kosterij (II).

Via de aan zuidkant gelegen kosterij is de schuilkerk vanaf de straat te bereiken. In 1891 wordt de kerk in de hoogte in tweeën gedeeld en krijgt zij een andere functie. Na 1950 wordt in de onderpui van de kosterij een onderdoorgang gemaakt naar het achterliggende terrein.

Waardering

Het voormalige kerkcomplex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme; het is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de schuilkerken. Het complex heeft architectuurhistorische waarden: het is van bijzonder belang voor de geschiedenis van de architectuur doordat het de transformatie van een schuilkerk naar een in het stadsbeeld zichtbare kerk representeert. Zeldzaamheid: het complex is van belang wegens de architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheid van dergelijke schuilkerken, verbonden met een bijzondere ouderdom.

Monumentnummer*: 518945

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13583/1

Monumentnaam**

Sint Joseph

Complexnummer

518944

Complexnaam

St.Joseph kerkcomplex

Woonplaats*

Breda

Gemeente*

Breda

Provincie*

Noord-Brabant

Straat*

Waterstraat

Nr*

5

Toev.*

Postcode*

4811 WZ

Woonplaats*

Breda

Situering

Locatie

Kadastrale gemeente*

Breda

Sectie*

A

Kad. object*

Appartement

Grondperceel

4228

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Voormalige SCHUILKERK "St. Joseph" in Waterstaatsclassicisme uit ca. 1850, nu horecagelegenheid. Het object heeft een rechthoekige plattegrond met een hoge voor- en een lagere achterbouw. Aan de zuidkant van de kerk ligt de bijbehorende kosterij. In 1891 werd de kerk in de hoogte in tweeën gedeeld en kreeg een andere functie.

Omschrijving

De kerk uit ca. 1640 heeft een tweelaagse voorbouw met een ingezwenkte halsgevel met fronton aan de straat. De voorbouw heeft een zinken dak dat de vorm van de halsgevel volgt.

De symmetrische, van blokpleisterwerk voorziene halsgevel, is drie traveeën breed. De gevel heeft een basement, hoekpilasters met terracotta kapitelen, middenrisaliet, gekorniste kroonlijst en fries. In de middenrisaliet de monumentale hoofdingang bestaande uit een dubbele paneelvoordeur met houtsnij- en lijstwerk gelijk aan die van de deuren in de kosterij. Hierboven een bovenlicht in een rondboog. In de voorgevel op de begane grond tweedelige vensters met zij- en tussenzuiltjes met een Korintisch kapiteel en in bovenlicht glas-in-lood. In een nis in de halsgevel het beeld van de patroonheilige.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Alle muuropeningen, in zowel de voor- als de achterbouw, zijn voorzien van een rondboog waarin houten roedenvensters met een geometrische roedenverdeling. De achterbouw heeft eveneens twee bouwlagen. Hierin bevindt zich een vier traveeën tellende, driebeukige zaalkerk onder zadeldak gedekt met Oudhollandse pannen. Zowel de voor- als de achterbouw zijn opgetrokken uit handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband.

Op de bovenverdieping van de achterbouw is de oorspronkelijke indeling met de ronde houten zuilen en het stucplafond van de kerkruimte nog aanwezig.

De zuilen hebben Dorische kapitelen. Het stucplafond heeft een gewelfde middenbeuk met lijstwerk in geometrische motieven en vlakgedekte zijbeuken.

Waardering

De voormalige schuilkerk is van algemeen belang. Het geheel heeft cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme; het is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de schuilkerken.

Het complex heeft architectuurhistorische waarden: het is van bijzonder belang voor de geschiedenis van de architectuur doordat het de transformatie van een schuilkerk naar een in het stadsbeeld zichtbare kerk representeert. Zeldzaamheid: het complex is van belang wegens de architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheid van dergelijke schuilkerken, verbonden met een bijzondere ouderdom.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

Monumentnummer*: 518946

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 mei 2002
Kadaster deel/nr: 13583/1

Monumentnaam**

Sint Joseph

Complexnummer

518944

Complexnaam

St.Joseph kerkcomplex

Woonplaats*

Breda

Gemeente*

Breda

Provincie*

Noord-Brabant

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Waterstraat	5		4811 WZ	Breda		
Waterstraat	7		4811 WZ	Breda		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
Breda	A			4228
Breda	A			4222

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

Voormalige KOSTERIJ, nu woning, liggend aan de zuidkant van de voormalige schuilkerk "St. Joseph", op een rechthoekige plattegrond. Na 1950 werd in de onderpui van de kosterij een onderdoorgang gemaakt naar het achterliggende terrein.

Omschrijving

De tweelaagse kosterij heeft een zadeldak met de nok parallel aan de straat. Het dak is gedekt met Oudhollandse pannen. Het opgaande werk bestaat uit handgevormde baksteen gemetseld in kruisverband. De gepleisterde voorgevel heeft een plint, cordonlijst, kroonlijst en fries.

De voorgevel bevat op de begane grond twee muuropeningen met ellipsboog. In de linker, die de toegang vormt tot de kerk een dubbele paneelvoordeur met houtsnij- en lijstwerk gelijk aan de deuren van de kerk. Op de verdieping twee zesruits schuifvensters.

In de hal van de kosterij een ingemetselde gedenksteen, gedateerd 1 mei 1891, met het volgende opschrift: "Zie tweetal eeuwen knielden hier voor Neer uw heilig ALTAAR Heer! Wel stond ik droef als Jesus ging; Weer prijck ik blij St. Josephkring! Het bestuur: de weleerwaarde heer kapelaan".

Waardering

De voormalige kosterij is van algemeen belang. Het gebouw heeft als onderdeel van een groter geheel cultuurhistorische waarden: het is van belang als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van het katholicisme; het is van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van de schuilkerken. Het complex heeft architectuurhistorische waarden: het is van bijzonder belang voor de geschiedenis van de architectuur doordat het de transformatie van een schuilkerk naar een in het stadsbeeld zichtbare kerk representeert. Zeldzaamheid: het complex is van belang wegens de architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheid van dergelijke schuilkerken, verbonden met een bijzondere ouderdom.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Functie

Kosterswoning